

דעיכת הלחימה בסוריה תמיט אסון על אירופה

מאת ד"ר מרדכי קידר

מבט מבס"א מס' 584, ה' 11 בספטמבר 2017

תקציר: אירופה הכורעת תחת לחץ הפליטים מסוריה משועת לשלום המתקרב. אך השלום הסורי המסתמן רק יגביר את ההגירה.

לפני חודשיים, קבעתי במאמרי שהמנצחת הגדולה במלחמת האזרחים בסוריה היא איראן. תחת מסך העשן של המלחמה נגד דאע"ש העולם לא שם לב איך איראן משתלטת על חלקים נרחבים מסוריה, בעיקר במרכז המדינה ובמזרחה, שהאוכלוסייה בהם דלילה. ההשתלטות האיראנית מתבצעת באמצעות מיליציות שיעיות, עיראקיות, אפגאניות, איראניות ובעיקר חיזבאללה הלבנוני, שניתנה לו יד חופשית לעשות ככל העולה על רוחו של חסן נסראללה במערב סוריה, החלק היותר פורה, שעיקר האוכלוסייה הסורית התרכזה בו.

במקביל להיחלשות דאע"ש ויתר המורדים, אסד הולך ומתחזק. הברוטאליות של המעורבות הרוסית והאכזריות של המיליציות השיעיות הכניעו את המתנגדים לאסד. נקודת המפנה לרעתם הייתה התפנית שעשתה תורכיה של ארדואן ב-2015 אז אילצו אותה הרוסים לחדול מתמיכתה במורדים ובדאע"ש. למרות שארדואן חבר בליית ברירה אל הרוסים, אסד העלווי עדיין רואה בו – ובצדק רב – אויב אסלאמיסט.

הכורדים החיים בצפון מזרח סוריה לעולם לא יסכימו לחיות שוב תחת רחמי הערבים, כפי שחיו כאזרחים סוג ד' עד 2011, ולכן סביר להניח שגם אם סוריה תישאר מדינה אחת תחת שלטון אסד, הם ישמרו את החבל הכורדי אוטונומי במידה רבה, או שייאלצו להילחם נגד השלטון על זכויותיהם. אלא שהבעיה הגדולה יותר של סוריה המאוחדת תהיה השינוי הדמוגרפי הדרסטי שהמדינה תעבור.

כמחצית מאזרחי סוריה – כעשרה מיליון – הם פליטים. כמחציתם בתוך סוריה ומחציתם מחוץ למדינה, בירדן, בתורכיה, בלבנון, במדינות ערביות אחרות, באירופה, באמריקה הצפונית והדרומית, באוסטרליה ואפילו בישראל. בהכללה ניתן לומר שכל הפליטים הסורים שהגיעו למדינות שמחוץ לעולם הערבי יישארו בהן לתמיד כי החיים בהן מסודרים ובטוחים. לעומת זאת, הפליטים בירדן, בלבנון ובתורכיה – סה"כ כשלושה וחצי מיליוני סורים – ממתינים לסוף המלחמה כדי לשוב לבתיהם.

השד הדמוגרפי נוסח סוריה

אלא שהמציאות בסוריה משתנה לחלוטין, ואני לא צופה שיבה מסיבית של פליטים סורים מהמדינות הללו משתי סיבות עיקריות: ראשית, חלקים גדולים מערי סוריה הפכו לעיי חורבות במהלך שש וחצי שנות המלחמה האכזרית והעקובה מדם, בשל הפצצות ממטוסים, חביות הנפץ ממסוקים, פגזי התותחים והטנקים, מטעני החבלה והמוקשים שהשתמשו בהם הצדדים זה נגד זה. הלחימה, יש לזכור, התנהלה בעיקר בשטחים הבנויים. ברוב הערים והעיירות בסוריה תשתיות החשמל, המים, הביוב והתקשורת הרוסות, חלקית או לחלוטין. מאות אלפי בניינים אינם ראויים עוד למגורי אדם. שכונות שלמות בחומס, בחמאת, בחלב באדליב ובערים רבות אחרות, דורשות השטחה ובינוי מחדש. עשרות שנים וטריליונים רבים של דולרים נדרשים לשיקום המדינה, ואני לא רואה את מדינות העולם עומדות בתור כדי לתרום כספים לשם כך. פליטים לא יסכימו להחליף את האוהל בירדן בחורבה ללא תשתיות בסוריה החרבה.

אבל יש סיבה נוספת לאי שיבת פליטים והיא הפחד של הפליטים הסונים מבעלי הארץ החדשים: השיעים. מזה זמן רב מעבירה איראן אזרחים שיעים מעיראק, איראן ואפגניסטן כדי לשכן אותם בסוריה, מתוך כוונה ברורה לשנות באופן החלטי את הרכב האוכלוסייה במדינה, כך שיהיה בה רוב שיעי במקום הרוב הסוני שהיה בה עד שפרצה מלחמת האזרחים בשנת 2011. העניין ברור לחלוטין שכן השליטים העליונים של סוריה יודעים שבני הרוב הסוני רואים בהם כופרים ועובדי אלילים, שאין להם זכות לחיות, לא כל שכן לשלוט במדינה.

פעמיים מרדו הסונים בשלטונם: הפעם הראשונה הייתה בין 1976 ל-1982, ומרידה זו עלתה בחיי כחמישים אלף אזרחים. הפעם השנייה היא הנוכחית, שעלתה עד כה בחיי כחצי מיליון איש, אישה, ילד וילדה, זקן וזקנה. העלווים רוצים למנוע את הפעם השלישית והדרך הבטוחה לכך היא שינוי הרכב האוכלוסייה מרוב סוני לרוב שיעי. לכן הם לא יאפשרו לסונים לשוב לבתיהם, אלא ישאירו אותם פליטי עולם הפוחדים לשוב לארצם שעליה השתלטו אויביהם.

הטיהור האתני משרת את החלום של האייתוללות לייצב קשת שיעית מאיראן דרך עיראק וסוריה אל לבנון והים התיכון. קשת זו תקיף את המשרק (המזרח) הערבי מצפון, והמלחמה בתימן נועדה ליצור קשת מקבילה מדרום. בין שתי הקשתות יילכדו שתי הממלכות, סעודיה וירדן, ובעזרת אללה גם הן תיפולנה לידי השיעים יחד עם ישראל, "השטן הקטן". אירופה ואמריקה לא יעשו כלום כי למי אכפת שמוסלמים נלחמים במוסלמים?

הרוב השיעי שיווצר בסוריה ישחק גם לידי חיבאללה הלבנוני, שימצא בשיעים שותפים טבעיים. ייתכן שההתקרבות בין סוריה השיעית ללבנון תביא גם ליצירת איחוד פדרטיבי כלשהו של שתיהן בשביל לדחוק לשוליים את העדות הנוצריות בלבנון וכדי "לשכנע" אותן לברוח לארצות אחרות ולהשאיר את לבנון לבעליה השיעים. זו הסיבה האמתית להתלהבות של נסראללה מהמלחמה על אדמת סוריה, וזו גם הסיבה להתנגדות מתנגדי חיבאללה למעורבותו בסוריה.

בעיית הפליטים רק תחמיר

המצב הדמוגרפי החדש בסוריה ישכנע את הפליטים הסונים שאין להם לאן לשוב, והם יעשו כל שביכולתם לעבור מירדן, מלבנון ומתורכיה לכל מדינה בעולם שתסכים לקבלם, רצוי באירופה ובצפון אמריקה. לכן אני צופה תהליך הפוך לזה שהעולם מתכנן בעקבות "השלום" שיגיע לסוריה: במקום שיבת פליטים תהיה בריחה המונית של פליטים ואזרחים סונים. מעבר לבעיית הפליטים שהעולם חווה מזה שנים, תגבר גם בעיית הטרור האסלאמי במדינות שיקלטו פליטים בשל מספר סיבות:

ראשית, לוחמים לשעבר מדאע"ש וקבוצות מורדים אחרות, שכולם סונים, יצטרפו אל גלי ההגירה. הם נושאים בקרבם זעם רב ושנאה גדולה למדינות המערב שנטלו חלק

בקואליציה שלחמה נגד דאע"ש או עמדו מנגד ולא סייעו למורדים. חלק מהלוחמים הללו ימשיכו את הג'יהאד שלהם על אדמת אירופה וצפון אמריקה, בנשק, במטענים ובדריסת הולכי רגל.

בנוסף, חלק מהפליטים לא ייקלטו בעבודה במדינות ההגירה ויחיו בשוליים הכלכליים והחברתיים שלהן, בשכונות עוני אסלאמיות שרבות מהן קיימות בערי מערב אירופה מזה שנים, והמשטרה המקומית פוחדת מלהיכנס לתוכן. עוני וחיים בשוליים הופכים חלק מהצעירים המוסלמים לטרף קל למגייסי טרור, המעוררים אצל הצעירים את יצר הג'יהאד באמצעות הצגת החברה הקולטת כחברה רקובה, נגועה במתירנות, בזנות, באלכוהול, בסמים, בחומרנות ובשחיתות, המנצלת את המהגרים כעבדים במפעלי התעשייה, במוסכים, בחנויות ובמקצועות שירותים משפילים ומבזים. זאת בזמן שבני החברה הקולטת הם עורכי דין, רואי חשבון, אנשי עסקים ובעלי בתים ודירות, המנצלים את המהגרים באופן מחפיר. התגייסות צעירים מוסלמים, בעיקר כאלה שלמדו ש"כולם שווים" בבית הספר הציבורי, היא רק עניין של זמן.

המדינות הקולטות פליטים יסבלו מהתגברות הפשיעה הקשורה לפליטים: אלימות במרחב הציבורי, הטרדות ותקיפות מיניות, פריצות לבתים, גניבת רכב, צריכת סמים ואלכוהול, עבודה לא רשמית וללא תשלומי מסים. זאת בנוסף לבניה בלתי חוקית לצד התגברות ההוצאה הציבורית על שירותים חברתיים הניתנים למהגרים כקצבאות ילדים, אבטלה, זקנה ובריאות. כבר כיום שיעור המהגרים מדור ראשון ושני המאכלסים את בתי הכלא במערב אירופה גדול באופן משמעותי משיעורם באוכלוסייה הכללית.

התגברות הבעיות הכלכליות, החברתיות והביטחוניות באירופה ובצפון אמריקה כתוצאה מהעלייה בהגירה, תגביר את מגמת התחזקות הימין והימין הקיצוני, מה שיגביר את המתחים החברתיים והפוליטיים במערב. חברי פרלמנט שכל רצונם הוא להיבחר מחדש יתאימו את הפעילות הפרלמנטרית שלהם – ובעיקר את החוקים שיקדמו – לציפיות אזורי הבחירה המתאסלמים שלהם, והם יקריבו את האינטרסים של עמיהם על מזבח הקריירה הפוליטית שלהם. רבים מהאירופים המודעים לבגידת הפוליטיקאים יאבדו תקווה ויהגרו ממדינותיהם ההולכות ומידרדרות במורד החברתי והכלכלי ובריחה זו תגביר את קצב הפיכת אירופה לעוד אזור אסלאמי.

כך, בלי שהעולם מבין את מה שקורה, ההסדרים שרוסיה ואיראן יכפו על סוריה בתקופה הקרובה יביאו בתגובת שרשרת להתגברות זרם הפליטים ולהידרדרות אירופה למצב בלתי הפיך. האוקיאנוס האטלנטי איננו רחב מספיק כדי להגן על צפון אמריקה מצרה זו. כך מתכננים האייתוללות של איראן להרוס את המערב הכופר, המתירני, השיכור והחומרני, באמצעות הגליית מיליונים נוספים של סורים מסכנים לארצות הכפירה, שנאות נפשם של האייתוללות. על אדמת סוריה איראן ניצחה גם את אירופה ואמריקה.

המאמר פורסם לראשונה במידה ב-23.8.2017.

<http://mida.org.il/>

- סגן אלוף (מיל") ד"ר מרדכי קידר הוא מרצה ללימודי הערבית ולימודי המזרח התיכון באוניברסיטת בר-אילן וחוקר במרכז בגין-סאדאת למחקרים אסטרטגיים.

סדרת הפרסומים מבט מבס"א מתפרסמת הודות לנדיבותה של משפחת גרג רוסהנדלר.